

mégis megállt egy másodpercre, közbevágtam. Nóra most nincs itt. Vésztőn van. De én ráérek. A munkám mellett el tudom intézni a te ügyedet is, Olti néni. Mostanában nem rendelek. Nem, nincs semmi baj a munkahelyemmel. Könyvet írok, azért nem járok be. Segíts, Márton, kérte. Csak rátok: rád és Nórára számíthatok. A fiam, hát, ismered, milyen zsugori. Jobb, ha egyelőre semmit sem tud az egészről. Egyébként ennek az összegnek a sokszorosát fogja örökölni. Sőt a vagyon nagy része máris az övé.

Megígértem, hogy elintézem, amit kér. De nem ismerem azokat az embereket. Kikről is van szó? Az első férjének a rokonairól? Még a világon sem voltam, amikor ő az első férjével élt. Csak a férfi nővérét láttam egyszer véletlenül gyerekkoromban, valami mátraházi nyaralás alkalmával. Vagy hol is volt az? Nagyon régen történt. Arra emlékszem, hogy Zsuzsánka néninek hívták. Én már akkor nagymamakorúnak láttam. Pedig lehet, hogy nem is volt olyan öreg.

Annak a nővérnek az öt unokájáról van szó, mondta a nagynéném. Nem baj, ha nem ismered őket. Megadom az adataikat. Majd összeismerkedsz velük. Kérd el tőlük a bankszámlaszámukat. És Olti néni lediktálta nekem a neveket és a címeket. Aztán így folytatta: Az ügylet legfontosabb részét már elintéztam. Létrehoztam egy háromfős kuratóriumot, ami egy püspökből, egy ügyvédből és kisvárosunk polgármesteréből áll. A kuratórium ügyintézője a püspök titkára. Egy kispap. És az összeget máris elhelyeztem egy külön számlán. Csakis a kuratórium diszponálhat fölötte. Csakis a kuratórium alapító okiratában lefektetett célokra. Vagyis néhai Gulácsi Józsefné született Vajda Zsuzsanna öt unokájának a megajándékozására. Ez visszavonhatatlan. Az a pénz már nem is az enyém. Már odaadtam. Csak a magyarországi számlaszámokat kell beírni az átutalási megbízásokba. Még ha holnap meghalnék is, vagy bármi történne is, a pénz mindenképpen a rokonoké.

Ha bármi történne is. Értem.

Elköszöntünk egymástól. Ötször kétszázezer euró! És én segíték eljuttatni. Hát ez az Olti néni. Tud meglepetéseket okozni. Fejbe vágott a váratlan hír. Bár soha jobb fejbévágást.

Kibámultam a teraszajtón. Egy kacsamama úszott el a vízen. Mögötte úsztak a kis-kacsái, heten. Utánuk V alakban terjedtek a csendes víz felszínén a hullámok.

Tandori Dezső

AKÁR

Egy leendő könyv megelőlegezett címe

Ez már nem játék idő, a kacsakő, e lapos,
ugrálások után, inkább az alapos
elmerülést választja. Szökkenések apraja-nagyja
beváltja ígérétét: lesz majd: ELÉG.

S míg a legendyhebb, de engem a napi hétből már
a másfeledik doboznál elbódítgató ital
ott vizeltet vacogva kényszereivel,

míg a környék népe sétál kutyáival,
 csavargók lejmolnak cigit – „körülvettek”! –,
 körül a sakálok, a hiénák, az időkutyák,
 a kizökkentek, kiket már valami állandó felhajszoltság
 felhajtóereje hajt, engem a hidegen kalandvágó
 elderítő-felhárítót, ily nem mindennapi helyzetben,
 de napra nap mind többször esedékes cselekvés közben
 buktathat le bárki, és erre a figyelemre kell számtalanszor
 időket szánni (nem ám játék idők, mondtam, tudom!),
 abba is hagyom.

A hős kijön az orgonabokorból,
 külön siker, ha zekéje zsebéből a nyitott doboz
 sör végiglöttyenti gatyáját,
 s nem mondhatja jó ízzel ő, a művelt,
 hogy „még mindig jobb, mint ha bepisálnék!”
 A kifejezés elioti, egy nyaranta hajdani téeszben
 salátát kapáló csavargóé a maradék cigi.

S akár harmadik személybe is átmehetünk.
 A Gellérthegy hajlata mögött a Lágymányos letünt,
 Aranka-émlékestül, Karinthyval, Ottlikkal, Mándyval,
 és főleg a soha le nem tűnő Kosztolányival,
 a Drága! fel nem tűnő szobra ott áll a sarkon,
 léptem néha gyorsabbra fognom
 ott kell, hogy a bokorcsoportok valamelyikét
 elérjem jókor, de még meglátogatom, kis visszautamon Didét.

Gyalázat, hogy csak addig, annyit élt!
 Hogy így halt meg, ő, legnagyobbikunk!
 Messze-előzőnk.
 Drusza-napon, az egyes szám első személy előjön,
 a hűvös vacogásban minden sznobság
 nélkül is letehetnék kezes, karcsú, sovány
 szobra mögé egy szál... jaj, dehogyan rózsát!
 törökszegfűt, mit tudom én.
 De inkább félig szívott cigarettám
 hagyom ott a bronzba fogott
 Mágia-kötet mellett, ennek jobban örül.
 Nem nézek körül,
 megyek. Majdnem busz alá, egyenest.

Aztán; aztán és aztán. Folytathatnám ezt, de inkább hagynám.
 Még mindent elmagyarázok.
 A bor, a rövidebb ital nekem már nem átok,
 nem undor és dicsőség dolga, munkára-harcára-készségé,
 viszolygásom a Feneketlen-tó horgásznépéé,
 de hát ő dolguk...! Nem, a bor felszínét

nem is bírnám áttörni már ajkammal, számmal, na,
és kialakult a jámbor sör rapidsör, gyorsör fogalma:
„Bepisilt a szám!”

A jámbornak megmaradás jutalma
ez. Itthon állandóan Totyi madaramra
kell vigyáznom, a 4,8–5,0%-nál erősebb alkoholtartalmak
nem jöhetnek. S ezt, mint Wittgenstein 7-es Trakta-pontja utáni,
már nyolcas, EmmáNyócas, elderítésnyi-felhárításnyi, sose talál-
kozásnyi (lehetőleg)
életet élén... de hagyom itt is főleg.

Én nem tojhatok gyakorlatilag
semmi haszonelvre,
a szívnek van ez nálam megengedve.

Minden társaság annál reménytelenebb.

Szeszélyes napszakokban lemegyek,
„járók egyet”. (Sörözöm, hozok sört. Zsemlét, Totyinak,
s pirítani magamnak, vajat
– tovább hizlal! – kenek rá. Elhagytam cigarettám,
a társas életet, fellépősdit, dedikálósdit, színházat, mozit,
utazást, repülőn ha, vonaton,
nekem a szoros társaság már borzalom,
de nem pszichésen, úgy kibírnám,
egyszerűen nem értem, ennek, az utazósdinak például, mi szüksége rám,
tehát? kíméljem magam mindentől, ami engem kímélhet.

Nem vagyok Amfortas, a nagy Halász,
kit a hideg kizár; kizár, kiráz,
nem vagyok Halász Petár, aki a ház
magas párkányán átment egy hülyeségért,
nem feleségért,
önmagáért,
ráfért,
ránk is, hogy ez legyen:
„Mit kéne, miért kéne bármit csinálni?”
Jó, bármit is.
De az első hiperböffenés, az első korty sör után néha:
nem hamis.

Bevallom: csalódásom,
ha mindhiába várom.
De a hasam, mely megnőtt, egyben
– egyben van, mert a tűzoltóautó tonnái alá nem mentem
végül mégsem, ez lassúságom s körültekintésem,
orrszarvumagányom eredménye –, hasam

mintha olykor beszélne,
 bizony, hasamnak szinte emberhangja van,
 ki ez, kérdezem, könnyű takaróm
 alatt, ha egy-egy éji pisálás után megint jól alhatom,
 a másik szobában Totyi,
 és az öröklét pusztulásai
 vesznek körül, a leggonoszabban;
 amilyen az, hogy „még megvan”.

Akár

– és ezékieli kutyaélet ez! –
 e gyönyörű címre, hála a biztatóknak,
 majd valami könyv lesz,
 de most, fiacskám,
 egy kis sajtot ennék, megyek még
 ebéd előtt jóval, a sörrel, mint altatóval
 nem iszom magam se halálra,
 se tralalára,
 se asztal alára,
 csak koalára.
 Épp csupán hogy én élénken
 bóbiskolom el
 az életből, ami nekem nem kell.
 És nem is ez, hogy nekem nem kell, vagy nem akarom,
 vagy hogy a dologtól undorodom, nem,
 Totyi már az életem
 elmúlása, örökké egy cérnaszál,
 ahogy a szék karámjában áll (karszékemben, hogy ülnék rá!),
 ahogy könyököm alá odakapná halálát egy hevesebb mozdulatra,
 így gondolok a hölgyarcképes Eliotra.
 Megjöttem a tenger alatti teremből.
 Senki ember nem tehet erről.
 A pisiltető sör: kényszerválom,
 de magamat teljesen, bódulatlan elviselni nem tudom,
 még mindig jobb, mint a birkapörköltös gyógyszer,
 vagy a gesztenyeburkú, rántott óvszer.
 E kényszer ser, e szar ser, e jó ser.
 Mondom, fiacskám, ma már,
 hogy a cigi is elhagyott engem,
 nem „elhagyám”,
 nem,

ahogy, mint mondtam,
 az sincs soha, hogy én ezt akarnám;
 azt akarom;
 az se, hogy ez kell, mert törvénytörő;
 vagy haszonelvű, ész-

szerű; nem,
 fiam,
 ha én mondok valamit, csak azért, mert AZ VAN.
 „Az van!” Ez van, ha bármit... nem is kérek,
 csak ha beszéled,
 és ezért nem is szívesen beszélgetek, beszélek,
 mert akkor valami biztat, abba ne hagyjam,
 mert a lapos kacsakövet
 látom, e rémkép – na jó, eltúlzom csak – követ,
 hogy egyszerre eltűnik, ott, ott,
 ez én vagyok;
 alácsobban.

Hát kezdem újra, jobban:
 „Rapidsöröm, gyorsöröm, bár nem öröm,
 fogyasztgatám, de akkor hirtelen, apám!
 bebisilt a szám...” S nem mondhatám, fiam, hogy leszarám.

De akár azt is mondhatnám: nincs hogy élni,
 nincs hogyan élnem, nekem, legalábbis.
 Totyi három deka, és veszélyt nem érez,
 csak ott, ahol nem kellene,
 léte a miénktől, bár a verébfaj
 irdatlan idők óta ránk hangolódott,
 merőben eltérő jelleg, és a részletek,
 a kicsiségek, akkor, mint a költő mondja.
 A kinti társas együttlét, e nem kívánt,
 de az életveszélyes, sörrel mégsem
 fenntartható magány, maradjon most valóban kívül,
 ott, ahol van. Nyugalmamba nagy fokig belejártszik,
 és más papirosízű dolgok mondhatók róla.
 Hanem csak ahogy a Totyi, az én
 létem utolsó fenntartója, ahogyan érdemes még,
 mert igaz: írni, összerakni a hátépét,
 valamit – ugyan, az igazi nagyokhoz
 képest micsoda nyomorult csekélység – takarékozni,
 aztán hülyülni ezzel a 7-meg-a-nyóccal s egyébbel,
 ugyan. Mi ez ahhoz képest, mind, hogy a Totyi
 nyáron főleg, mikor a fényhatásra „megbolondul”,
 élni akarja kinti életét, meg nem is élné,
 őrjöngve repül, nem tudom, mit akar,
 magányt-e, társaságot, kiront utánam a konyha
 meghódítandó terébe, ahol gáz ég, szűk rések vannak,
 kések, miegymás, és megrohanja a teljes zsemlet,
 melyből úgyis kapna, hogy lefektessem, morzsát,
 a lefektetés az egy játék, hogy tenyeremből
 a morzsák árán megy be a kalitkába,

ez mindennap kész cirkusz, s főleg buta dolog,
mert el kell találnom „azt a sávot”,
ahogy megint egy költő mondta, „ahol a kristály
füstölög”, ahol az önként vállalt vesztes,
hogyan megint egy napra elválnak,
a legpontosabb időben kell hogy történjék
– még úgy ráadásul –, különben életveszélyek jönnek,
nem mondom. Örök életveszély elderítésében-felhárításában
élek, s szabadon Eliot: egy hölgy arcképe, ha meghal
egy napon... s nem elég, hogy minden időm ide köt,
a nyomorodásig unt utcák, piacjárások,
és akkor folyton szabadkozni is,
durvaságokat mondani, hogy „veled, apa, tíz év múlva is
találkozhatom még, ha élünk, ám a Totyi nem fog élni
akkor”, és a többi.
S az idegennek ez olyan, mint egy szakszervezeti gyűlés,
lapos és érthetetlen, röhejes, sőt,
már rég elszéledtek a tagok, üdülőikből rom lett vagy luxus,
csak a bútorok, csak a padlódeszkák recsegik
magára hagyott falrendszerükben:
„Eltársak, csak eztet akartam mondani”,
s bizony nincs a jégsarki fagyaltárus eleganciája,
se a kiirtott indiánok sörfőnökének bohócmaykárólya,
„testvérem, howgh, beszéltem”.
Maradtunk ennyiben. S jó éjt... Totyi.

* * *

És ekkor
akár
ha
elderítődven-felhárítódván az Élet nevű bünszövetkezet,
nincs istene – van isten! –, újabb sörszünetem következett.

„A BOLDOG HAMLET”

Apai-anyai

Mindig lenni-és-nem-lenni akartam.
Ezt most meg is engedtem magamnak.
Bár sehogyan sem vagyok eleresztve.

(A készülő „2 Töredék” mottója)